

เมื่อสัตว์เกิดโรคระบาด

เกษตรกรควรทำอย่างไร

จัดทำเอกสารเผยแพร่โดย : กองควบคุมโรคระบาดสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
จัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดย : สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โรคระบาดสัตว์คืออะไร

จะรู้ได้อย่างไรว่าสัตว์เป็นโรคระบาด

จะทำอย่างไรเมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้น

โรคระบาดสัตว์คืออะไร

โรคระบาดสัตว์ หมายถึง โรคติดต่อที่เกิดขึ้นกับสัตว์ สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว โรคบางชนิด สามารถติดต่อถึงคนได้ด้วยสาเหตุของโรคอาจเกิดจากเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ เช่น เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย เป็นต้น โรคระบาดสัตว์ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มีอยู่ 11 โรค คือ

โรคปากและเท้าเปื่อย (Food and Mouth disease)

โรคคอบวม (Heamorrhagic Septicemia)

โรครินเดอร์เปสต์ (Rinderpest)

โรคทริคิโนซิส (Trichinosis)

โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax)

โรคแท้งติดต่อ (Brucellosis)

โรคคอหิวตัสกร (Swine Fever)

โรคกาฬโรคเป็ด (Duck plague)

โรคเซอร์รา (Surra)

โรคสารติก (Epizootic lymphangitis)

โรคมงคล่อพิษ (Glanders)

โรคอื่นๆ ที่จัดว่าเป็นโรคระบาด และมีอยู่ในประเทศไทย แต่ไม่ได้อยู่ในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 เช่น โรควัณโรคโค (Bovine Tubercellosis), โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เป็นต้น นอกจากนี้โรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีโรคระบาดสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ และอาจติดต่อถึงคนได้ด้วยที่สำคัญ คือ ยังไม่มีการระบาดในประเทศไทยมาก่อน เช่น โรควัวบ้า (Bovine Spongiform Encephalopathy), โรคกาฬโรคสัตว์ปีก (Fowlplague), โรคปอดบวมในโค (Contagious Bovine pleuroneumonia), Efrican Swine Fever เป็นต้น

จะรู้ได้อย่างไรว่าสัตว์เป็นโรคระบาด

โรคระบาดสัตว์เป็นที่เกิดการแพร่กระจายจากตัวหนึ่งไปอีกตัวหนึ่ง การจะทราบว่าสัตว์ป่วยด้วยโรคระบาดโดย

1. มีสัตว์ป่วยหรือตายอย่างรวดเร็ว โดยไม่ทราบสาเหตุและมีสัตว์ป่วยในเวลาเดียวกันหลาย ตัว ด้วยอาการที่คล้ายคลึงกัน
2. เคยมีประวัติการเกิดโรคระบาดในพื้นที่นั้นๆ มาก่อน

จะทำอย่างไรเมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้น

เมื่อสัตว์เกิดโรคระบาดขึ้นให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. รีบแจ้งสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์โดยทันที เพื่อขอคำแนะนำในการป้องกันและรักษาโรค

2. แยกกักสัตว์ที่มีอาการป่วยออกจากฝูงจนกว่าจะรักษาหาย สิ่งขับถ่ายจากสัตว์ต้องกำจัดโดยการเผาหรือฝัง และใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคคราดในโรงเรือนคอกและอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์ด้วย นอกจากนี้ผู้ที่ดูแลสัตว์ป่วยไม่ควรไปดูแลหรือสัมผัสกับสัตว์ปกติเพราะอาจเป็นพาหนะนำโรคได้

3. งดการเคลื่อนย้าย ซื้อขายสัตว์ หรือซากสัตว์ ภายในฝูงนั้น ๆ จนกว่าจะรักษาหายเพราะจะทำให้โรคแพร่กระจายไปที่อื่นได้ และหากจำเป็นที่จะต้องทำการเคลื่อนย้ายให้ปฏิบัติตามระเบียบการเคลื่อนย้ายสัตว์โดยเคร่งครัด

4. ถ้ามีสัตว์ที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุไม่ควรจะนำมาบริโภค ควรทำการเผาหรือฝังซากเล็ก ๆ และราดด้วยยาฆ่าเชื้อเช่น ปูนขาว หรือโซเดียมคาร์บอเนต เป็นต้น

นอกจากนี้โรคบางชนิดอาจติดต่อกันได้โดยการสัมผัส เช่น โรคกาฬ หรือแอนแทรกซ์ เป็นต้น ดังนั้น ควรระมัดระวังในการสัมผัสหรือบริโภคสัตว์ที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุ